

OCENA TVEGANJA V PROCESU CERTIFICIRANJA PO ZAHTEVAH ISO/IEC 27001

Jernej Potočnik, Henrik Udovč
Portorož, april 2012

Cilji predstavitve

- Predstaviti potek projekta SUVI
- Opozoriti na probleme, na katere smo naleteli na projektu in pri izvedbi ocene tveganja
- Predstaviti praktične rešitve s pomočjo programskega orodja

Uvod

- Informacije imajo iz dneva v dan večjo vrednost.
- Potrebno jih je primerno varovati.
- Zaradi narave našega dela smo se tega zavedali.
- Problematiko smo obravnavali predvsem s tehničnega vidika.

Vodstvo in SUVI

- Vodstvo je ugotovilo naslednje:
 - tak pristop k varovanju ne zadošča več našim potrebam,
 - tak pristop k varovanju ne izpolnjuje več pričakovanj naših strank,
 - varovanja informacij se je potrebno lotiti sistematično na upravljavskem nivoju,
 - zmanjševati je potrebno tveganja v zvezi z varovanjem informacij.

Odločitev za vzpostavitev SUVI

- Odločitev za vzpostavitev in certificiranje sistema upravljanja varovanja informacij (SUVI).
- Izbrali smo standard ISO/IEC 27001.

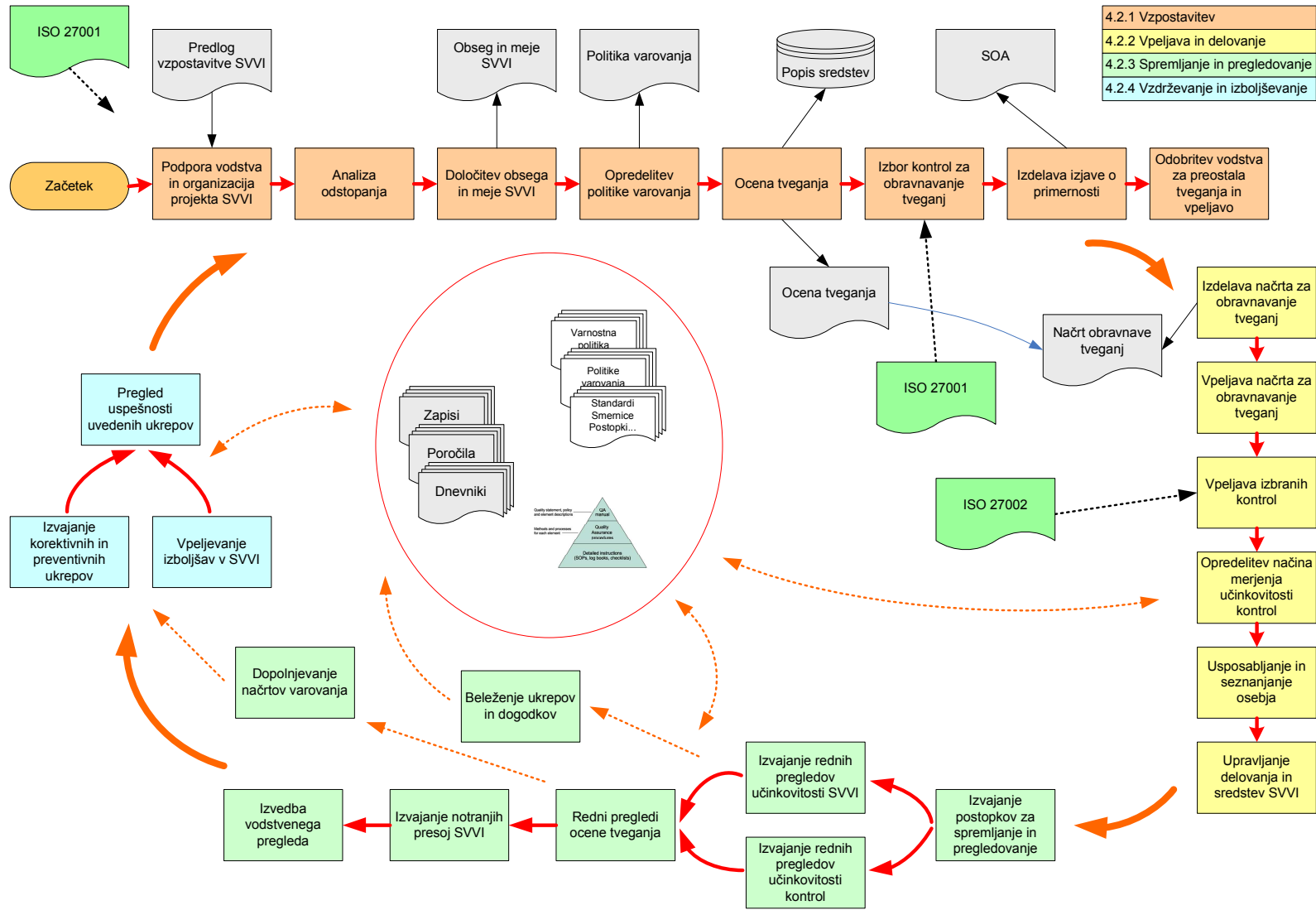

Projekt vzpostavitve SUVI

- Standard ISO/IEC 27001 zahteva, da SUVI deluje po principu Demingovega kroga nenehnega izboljševanja (PDCA), ki vključuje faze načrtovanja, uvedbe in izvajanja, nadzora, analiziranja ter ukrepanja

Potek projekta SUVI

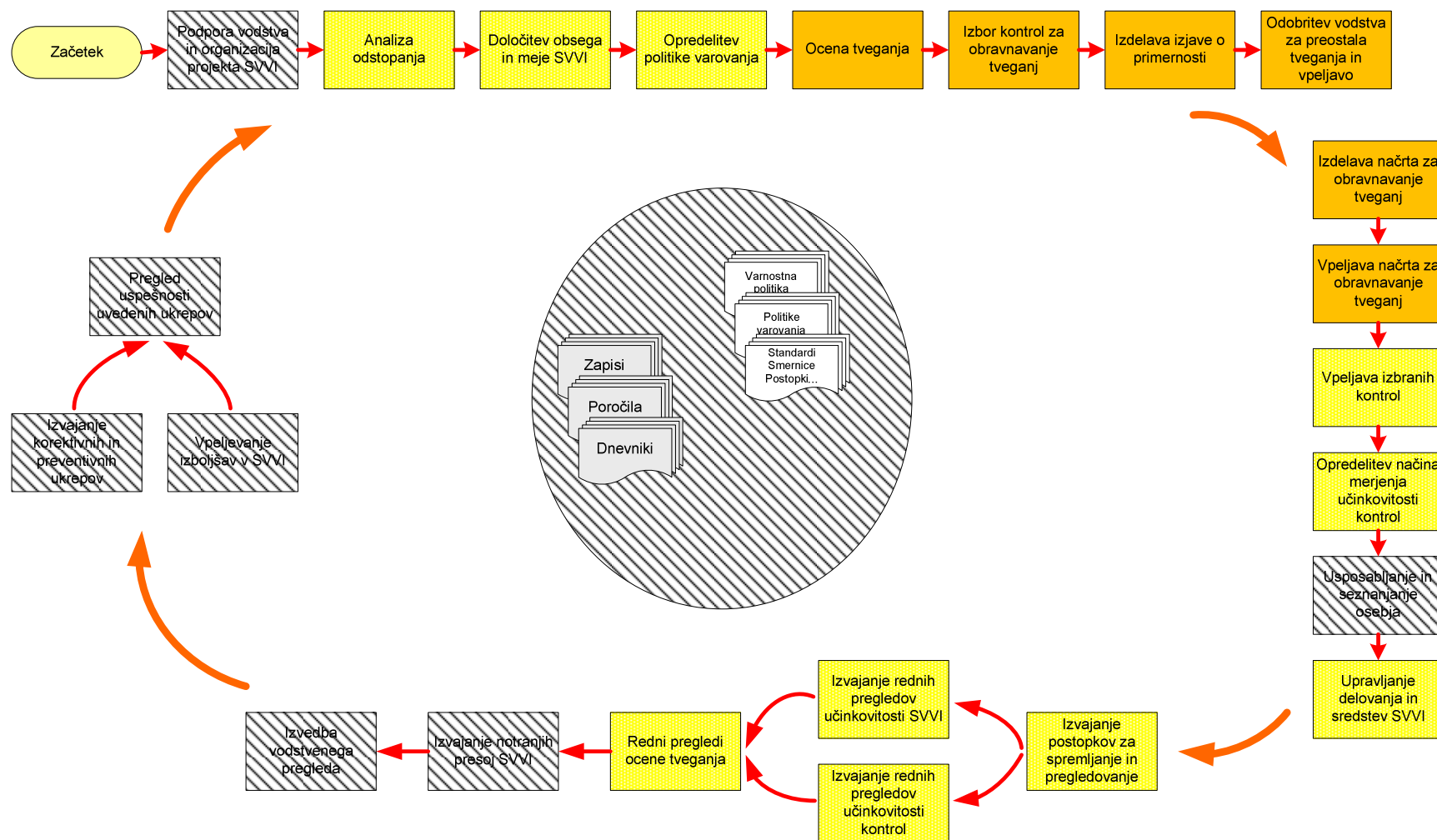
ISO/IEC 27001 in ISO 9001

- Pred leti smo vzpostavili in certificirali naš sistem vodenja kakovosti (SVK) po ISO 9001
- Že na začetku projekta SUVI smo ugotovili, da imamo princip PDCA že vzpostavljen.

Prednosti zaradi že vzpostavljenega SVK po ISO 9001

- Že na začetku projekta SUVI smo izpolnjevali nekatere zahteve standarda ISO/IEC 27001:
 - podpora vodstva in organizacijo,
 - obvladovanje dokumentov in zapisov,
 - obvladovanje procesov,
 - notranje presoje,
 - vodstvene preglede,
 - izboljšave ter korektivne in preventivne ukrepe,
 - definiranje odgovornosti,
 - usposabljanje zaposlenih...

Pokritost SUVI z elementi SVK

Obseg dela pri vzpostavitvi SUVI

- Na projektu SUVI je potrebno na novo izvesti proces vzpostavitve (česar standard ISO 9001 ne zahteva) ter vpeljave sistema.
- Zaradi vzpostavljenega SVK je bil obseg dela na projektu SUVI bistveno manjši.
- Obseg dela pa je bil manjši tudi zato, ker smo že imeli vzpostavljene tehnične mehanizme zagotavljanja varnosti.

Ocena tveganja in projekt SUVI

- Ocena tveganja je ena od najbolj pomembnih, pa tudi zahtevnih in obsežnih aktivnosti projekta SUVI.
- Ocenili smo, da bo izvedba ocene tveganja in ostalih aktivnosti predstavljala več kot 50% vsega dela.

Ocena tveganja

- V splošnem obsega naslednje glavne faze:
 - izbor ustrezne metodologije ocenjevanja tveganj,
 - izdelava popisa sredstev,
 - vrednotenje sredstev,
 - določitev groženj za posamezna sredstva,
 - ocena vpliva in verjetnosti posameznih groženj ter ranljivosti posameznega sredstva,
 - določiti način obravnave tveganj,
 - izbrati ustrezne kontrole za zmanjševanje tveganj,
 - pripraviti izjavo o uporabnosti (SOA),
 - izdelati načrt obravnave tveganj.

Problemi pri izvedbi ocene tveganja

- Izvesti moramo veliko aktivnosti.
- Obvladovati moramo veliko število podatkov.
- Potrebno je izvesti izračune tveganja za množico kombinacij sredstvo/groženja.
- Po izboru primernih kontrol dobimo še večjo množico kombinacij sredstvo/grožnja/kontrola.
- Z uporabo MS Excel-a nismo je postalo vse skupaj preobsežno in nepregledno.

Orodje za podporo ocene tveganja

- Razvili smo programsko orodje.
- Omogočilo je učinkovito izvedbo ocene tveganja.
- Podprlo je ostale aktivnosti, ki jih zahteva standard.
- Izdelali smo lahko vse potrebne dokumente in izpise.
- Omogočeno je sodelovanje vseh lastnikov sredstev.

The screenshot displays the INFO.RM web application interface. At the top, the logo 'INFO.RM' is visible on the left, and the user status 'Analiza: kvalidat Prijavljen: admin (Odjava)' is on the right. Below the logo is a navigation menu with tabs: Analiza, Procesi, Popis, Vrednotenje, Tveganja, Način obravnave, Izbor kontrol, Načrt obravnave, SOA, Izpisi, and Upravljanje. The main content area is divided into two sections. On the left, under 'Informacije', there is a tree view for 'Informacijski sistem' with sub-items: Komunikacijska oprema, Mediji, Navodila in postopki, Oprema za varovanje, Podatkovne baze in datoteke, Programska oprema, Sistemska dokumentacija, and Strojna oprema. Below this are other categories: Oprema in infrastruktura, Osebe, and Zunanje storitve in preskrba. The right section, titled 'Popis sredstev', contains a table of assets. The table has columns for Sredstvo, Ident, Zaupnost, Lokacija, Lastnik, and Uredi. The data rows list various assets such as monitors, printers, and servers, along with their inventory numbers, security levels, locations, and responsible parties.

Sredstvo	Ident	Zaupnost	Lokacija	Lastnik	Uredi
Monitorji	inventarna št.	-	Pisarne zaposleni	Splošni sektor / Informatika/Administrator	Uredi
Optični čitalnik	sn	-	Administracija/Recepcija	Splošni sektor / Informatika/Administrator	Uredi
Periferne enote	sn	-	Pisarne zaposleni	Skupina / Vodje enot	Uredi
Prenosniki (vodstvo)	sn	-	Administracija/Glavna pisarna	Vodstvo / Direktor	Uredi
Prenosniki (zaposleni)	inventarna št.	-	Pisarne zaposleni	Skupina / Vodje enot	Uredi
Računalniki namizni (vodstvo)	inventarna št.	-	Pisarne vodstvo	Vodstvo / Svetovalec direktorja	Uredi
Računalniki namizni (zaposleni)	inventarna št.	-	Pisarne zaposleni	Skupina / Vodje enot	Uredi
Strežnik datotečni	ime (Datko)	-	Sistemski prostor	Splošni sektor / Informatika/Administrator	Uredi
Strežnik domenski	ime (Domen)	-	Sistemski prostor	Splošni sektor / Informatika/Administrator	Uredi
Strežnik poštni	ime (Golob)	-	Sistemski prostor	Splošni sektor / Informatika/Administrator	Uredi
Tiskalnik (laserski barvni)	sn	-	Administracija/Glavna pisarna	Komerciala / Marketing/Vodja	Uredi
Tiskalnik (mrežni)	sn	-	Administracija/Glavna pisarna	Splošni sektor / Informatika/Administrator	Uredi
Tiskalniki (lokalni)	sn	-	Pisarne zaposleni	Skupina / Vodje enot	Uredi

Programsko orodje in metodologija

- Metodologija je že vgrajena v izbrano programsko orodje.
- Je skladna z najboljšimi praksami.
- Je skladna z zahtevami ISO/IEC 27001.

Ranjivost	Vrednost																														
		1					2					3					4					5									
Vpliv	Verjetnost	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5					
1	1	1	2	3	4	5	2	3	4	5	6	3	4	5	6	7	4	5	6	7	8	5	6	7	8	9	6	7	8	9	10
	2	2	3	4	5	6	3	4	5	6	7	4	5	6	7	8	5	6	7	8	9	6	7	8	9	10	7	8	9	10	11
	3	3	4	5	6	7	4	5	6	7	8	5	6	7	8	9	6	7	8	9	10	7	8	9	10	11	8	9	10	11	12
	4	4	5	6	7	8	5	6	7	8	9	6	7	8	9	10	7	8	9	10	11	8	9	10	11	12	9	10	11	12	13
	5	5	6	7	8	9	6	7	8	9	10	7	8	9	10	11	8	9	10	11	12	9	10	11	12	13	10	11	12	13	14
2	1	2	3	4	5	6	3	4	5	6	7	4	5	6	7	8	5	6	7	8	9	6	7	8	9	10	7	8	9	10	11
	2	3	4	5	6	7	4	5	6	7	8	5	6	7	8	9	6	7	8	9	10	7	8	9	10	11	8	9	10	11	12
	3	4	5	6	7	8	5	6	7	8	9	6	7	8	9	10	7	8	9	10	11	8	9	10	11	12	9	10	11	12	13
	4	5	6	7	8	9	6	7	8	9	10	7	8	9	10	11	8	9	10	11	12	9	10	11	12	13	10	11	12	13	14
	5	6	7	8	9	10	7	8	9	10	11	8	9	10	11	12	9	10	11	12	13	10	11	12	13	14	11	12	13	14	15
3	1	3	4	5	6	7	4	5	6	7	8	5	6	7	8	9	6	7	8	9	10	7	8	9	10	11	8	9	10	11	12
	2	4	5	6	7	8	5	6	7	8	9	6	7	8	9	10	7	8	9	10	11	8	9	10	11	12	9	10	11	12	13
	3	5	6	7	8	9	6	7	8	9	10	7	8	9	10	11	8	9	10	11	12	9	10	11	12	13	10	11	12	13	14
	4	6	7	8	9	10	7	8	9	10	11	8	9	10	11	12	9	10	11	12	13	10	11	12	13	14	11	12	13	14	15
	5	7	8	9	10	11	8	9	10	11	12	9	10	11	12	13	10	11	12	13	14	11	12	13	14	15	12	13	14	15	16
4	1	4	5	6	7	8	5	6	7	8	9	6	7	8	9	10	7	8	9	10	11	8	9	10	11	12	9	10	11	12	13
	2	5	6	7	8	9	6	7	8	9	10	7	8	9	10	11	8	9	10	11	12	9	10	11	12	13	10	11	12	13	14
	3	6	7	8	9	10	7	8	9	10	11	8	9	10	11	12	9	10	11	12	13	10	11	12	13	14	11	12	13	14	15
	4	7	8	9	10	11	8	9	10	11	12	9	10	11	12	13	10	11	12	13	14	11	12	13	14	15	12	13	14	15	16
	5	8	9	10	11	12	9	10	11	12	13	10	11	12	13	14	11	12	13	14	15	12	13	14	15	16	13	14	15	16	17
5	1	5	6	7	8	9	6	7	8	9	10	7	8	9	10	11	8	9	10	11	12	9	10	11	12	13	10	11	12	13	14
	2	6	7	8	9	10	7	8	9	10	11	8	9	10	11	12	9	10	11	12	13	10	11	12	13	14	11	12	13	14	15
	3	7	8	9	10	11	8	9	10	11	12	9	10	11	12	13	10	11	12	13	14	11	12	13	14	15	12	13	14	15	16
	4	8	9	10	11	12	9	10	11	12	13	10	11	12	13	14	11	12	13	14	15	12	13	14	15	16	13	14	15	16	17
	5	9	10	11	12	13	10	11	12	13	14	11	12	13	14	15	12	13	14	15	16	13	14	15	16	17	14	15	16	17	18

Popis sredstev

- Sredstva združimo v skupine sredstev istega tipa.
- Večja preglednost popisa sredstev.
- Določimo lastnike posameznih sredstev.
- Določimo procese in lokacije, v katerih sredstvo nastopa.
- Možna različna obravnava tveganj za sredstvo glede na proces ali lokacijo.

Popis sredstev

INFO.RM Analiza: [kvalitat](#) [Prijavljen: admin](#) ([Odjava](#))

[Analiza](#) [Procesi](#) [Popis](#) [Vrednotenje](#) [Tveganja](#) [Način obravnave](#) [Izbor kontrol](#) [Načrt obravnave](#) [SOA](#) [Izpisi](#) [Upravljanje](#) [?](#)

Uredi sredstvo

Naziv	<input type="text" value="Strežnik domenski"/>
Ident	<input type="text" value="ime (Domen)"/>
Skupina	<input type="text" value="Strojna oprema"/>
Stopnja zaupnosti	<input type="text" value="-"/> uredi stopnje
Lastnik	<input type="text" value="Splošni sektor"/> <input type="text" value="Informatika/Administrator"/> uredi osebe
Lokacija	<input type="text" value="Sistemski prostor"/> uredi lokacije
Proces	<input type="text" value="Dodaj proces"/> uredi procese

Opis

B I U | ABC

Glej [opis](#).

Vrednotenje sredstev

- Določimo vrednost sredstva glede na kriterije.
- Poleg običajnih kriterijev (celovitost, razpoložljivost, zaupnost) lahko upoštevamo druge kriterije:
 - poslovni interesi, finančne izgube, zmanjšanje učinkovitosti, prekinitve poslovanja, zakonske kršitve, zahteve regulative, ugled organizacije, varnost osebja, osebni podatki, družba in okolje, izguba naklonjenosti, javni red in mir...
- Dobimo bolj uporabno sliko vrednosti sredstva.
- Vrednost sredstva se upošteva pri izračunu tveganj, posledično dobimo realnejšo vrednost tveganja.

Vrednotenje sredstev

INFO.RM

Analiza: [kvalitat](#) Prijavljen: [admin](#) (Odjava)

[Analiza](#) [Procesi](#) [Popis](#) **[Vrednotenje](#)** [Tveganja](#) [Način obravnave](#) [Izbor kontrol](#) [Načrt obravnave](#) [SOA](#) [Izpisi](#) [Upravljanje](#) [?](#)

Vrednotenje sredstva: Strežnik domenski

zelo visoka (4,5)

Kriterij:	Pomembnost:	Ponder: 1
celovitost ☐ Uredi kriterije	nepomembna ☐	<input type="text"/>

Kriterij	Pomembnost	Ponder	
razpoložljivost	 zelo visoka	1	 Odstrani
zmanjšanje učinkovitosti	 zelo visoka	2	 Odstrani
prekinitev poslovanja	 srednja	1	 Odstrani

Izračun tveganja

- Orodje vsebuje obsežen in strukturiran nabor možnih groženj.
- Hitro in enostavno izberemo primerne grožnje.
- Dobimo kmalu zelo veliko število kombinacij sredstvo/grožnja, ki jih enostavno obvladujemo.
 - Ocenimo vpliv posamezne grožnje na sredstvo.
 - Ocenimo realno verjetnost dogodka.
 - Ocenimo ranljivost sredstva.
- Algoritem je že vgrajen v programsko orodje.
- Ni potrebno razbirati vrednosti tveganja iz matrike.

Izračun tveganja

INFO.RM

Analiza: [kvalitat](#) Prijavljen: [admin](#) (Odjava)

[Analiza](#) [Procesi](#) [Popis](#) [Vrednotenje](#) [Tveganja](#) [Način obravnave](#) [Izbor kontrol](#) [Načrt obravnave](#) [SOA](#) [Izpisi](#) [Upravljanje](#) [?](#)

Ocena tveganja za: **Strežnik domenski**

Stopnja tveganja: 7,2

Izbor grožnje

Grožnja

Izračun tveganja

Vpliv
 Verjetnost
 Ranljivost
 [Na seznam](#)

Grožnja	Vrednost	Vpliv	Verjetnost	Ranljivost	Tveganje	
Človeške napake / Nepravilno administriranje informacijskega sistema	zelo visoka	srednja	nizka	srednja	5,9	Odstrani
Namerna dejanja / Sabotaža	zelo visoka	visoka	nizka	zelo visoka	7,6	Odstrani
Človeške napake / Grožnje zaradi zunanjih izvajalcev	zelo visoka	visoka	srednja	zelo visoka	8,2	Odstrani

Določitev načina obravnave tveganj

- Določimo sprejemljivi nivo tveganja.
- Za nižjo vrednost, kot je sprejemljivi nivo tveganj, se avtomatično določi status »Dopuščanje tveganj«.
- Določimo ostale načine obravnave tveganja:
 - Prenos tveganja
 - Izogibanje tveganju
 - Zmanjševanje tveganja
- V nadaljevanju obravnavamo le najbolj pomembna tveganja.

Določitev načina obravnave tveganj

INFO.RM Analiza: [validat](#) Prijavljen: [admin](#) (Odjava)

[Analiza](#) [Procesi](#) [Popis](#) [Vrednotenje](#) [Tveganja](#) **[Način obravnave](#)** [Izbor kontrol](#) [Načrt obravnave](#) [SOA](#) [Izpisi](#) [Upravljanje](#) [?](#)

Način obravnave za: Strežnik domenski

Grožnja	Vrednost	Vpliv	Verjetnost	Ranljivost	Tveganje
Človeške napake / Grožnje zaradi zunanjih izvajalcev	■ zelo visoka	■ visoka	■ srednja	■ zelo visoka	■ 8,2

Obravnava Prenos tveganja ▼

Obrazložitev Dopuščanje tveganja
Izogibanje tveganju
Nedoločeno
Prenos tveganja
Zmanjševanje tveganja

Shrani [Na seznam](#)

Izbor kontrol za obravnavo tveganj

- Že vsebuje vse kontrole, ki so predpisane v prilogi A standarda ISO/IEC 27001.
- Omogoča pregleden in enostaven način izbora ustrezne kontrole.
- Izberemo lahko eno ali več primernih kontrol.
- Omogoča izdelavo podrobnejšega načrta obravnave tveganj.

Izbor kontrol za obravnavo tveganj

INFO.RM Analiza: [kvalitat](#) [Prijavljen: admin](#) (Odjava)

[Analiza](#) [Procesi](#) [Popis](#) [Vrednotenje](#) [Tveganja](#) [Način obravnave](#) **[Izbor kontrol](#)** [Načrt obravnave](#) [SOA](#) [Izpisi](#) [Upravljanje](#) [?](#)

Izbor kontrol za zmanjševanje tveganja

Sredstvo	Grožnja	Lastnik	Lokacija	Vrednost	Tveganje
Strežnik domenski	Namerna dejanja / Sabotaža	Splošni sektor / Informatika/Administrator	Sistemske prostor	■ zelo visoka	■ 7,6

Kontrola

Izbrane kontrole:

1.	A.8.2.2 Seznanjanje, izobraževanje	A.6.2.3 Obravnavanje varnosti v sporazumih s tretjo stranko	✖ Odstrani
2.	A.8.2.3 Disciplinski postopki		✖ Odstrani
3.	A.9.1.1 Fizični varnostni pas		✖ Odstrani
4.	A.5.1.1 Dokument o politiki varovanja informacij		✖ Odstrani

Izdelava načrta obravnave tveganj

- Omogoča izdelavo podrobnega načrta za obravnavo tveganj.
- V načrtu določimo ukrepe za vpeljavo izbranih kontrol.
- Določimo, odgovornosti in naloge oziroma aktivnosti.
- Spremljamo realizacijo načrta obravnave tveganj.

Priprava izjave o uporabnosti (SOA)

- Omogoča avtomatično izdelavo kompleksnega dokumenta »Izjava o uporabnosti« (SOA).
- Določimo status izbrane kontrole.
- Definiramo razloge za izbor kontrole in navedemo pripadajoče dokumente, ki opisujejo način vpeljave izbrane kontrole.
- V kolikor kontrole ne izberemo, definiramo razloge za opustitev.

Priprava izjave o uporabnosti (SOA)

INFO.RM Analiza: **kvalitat** Prijavljen: admin (Odjava)

Analiza | **Procesi** | Popis | Vrednotenje | Tveganja | Način obravnave | Izbor kontrol | Načrt obravnave | **SOA** | Izpisi | Upravljanje | ?

SOA +

[Prikaži skupine kontrol](#) [Izvoz v csv](#)

Kontrola	Status	RS	PZ	DP	OT	Dokument	Uredi
A.5.1.1 Dokument o politiki varovanja informacij	že vpeljana	-	-	-	3	Krovna varnostna politika	✎
A.5.1.2 Pregled politike varovanja informacij	še ni vpeljana	DA	-	-	-	Krovna varnostna politika	✎
A.6.1.1 Zavezanost vodstva varovanju informacij	že vpeljana	DA	-	-	-	Organizacija varovanja informacij	✎
A.6.1.2 Usklajevanje varovanja informacij	še ni vpeljana	DA	-	-	1	Organizacija varovanja informacij	✎
A.6.1.3 Dodeljevanje odgovornosti za varovanje informacij	še ni vpeljana	-	-	-	-	Organizacija varovanja informacij	✎
A.6.1.4 Postopek za odobritev zmogljivosti za obdelavo informacij	delno vpeljana	-	-	DA	-	Organizacija varovanja informacij	✎
A.6.1.5 Sporazumi o zaupnosti	delno vpeljana	-	DA	-	2	Sporazum o zaupnosti	✎
A.6.1.6 Stik z oblastmi	delno vpeljana	-	-	-	1	Organizacija varovanja informacij	✎
A.6.1.7 Stik s posebnimi zainteresiranimi skupinami	opustitev	-	-	-	-		✎
A.6.1.8 Neodvisni pregled varovanja informacij	še ni vpeljana	-	DA	-	-	Dokument je v pripravi	✎
A.6.2.1 Prepoznavanje tveganj povezanih z zunanjimi strankami	delno vpeljana	-	-	-	1	Zunanje stranke in ocena tveganja	✎
A.6.2.2 Obravnava varnosti pri delu s strankami	delno vpeljana	-	-	DA	2	Zunanje stranke in ocena tveganja	✎
A.6.2.3 Obravnavanje varnosti v sporazumih s tretjo stranko	delno vpeljana	-	DA	-	-	Sporazum o zaupnosti	✎
A.7.1.1 Popis eroditev	delno vpeljana	-	-	-	-	Obvladovanje virov	✎

[↻](#) [⏪](#) [⏩](#) Stran 1 od 3 [▶▶](#) 10 [▼](#) Pogled 1 - 50 od 133

RS - Regulatorna, standardi **PZ** - Pogodbene zahteve **DP** - Dobra praksa **OT** - Zaradi ocene tveganja

Zaključek

- Predstavili potek projekta vzpostavitve SUVI.
- Obseg potrebnega dela je bistveno manjši, če imamo vzpostavljen SVK.
- Izvedba ocene tveganja obsega najmanj 50% vloženega truda.
- Smiselna je uporaba programskega orodja.
- Na enostaven način pridemo do vseh potrebnih dokumentov.
- Je dobra osnova za obravnavo ostalih poslovnih tveganj.

Vprašanja?

Viri

- [1] KOŠIR Aleš, OREL Andrej: Pregled in primerjava orodij za podporo obvladovanju tveganj, ISACA, 2010
- [2] BSI (2005a). BS ISO/IEC 27001:2005 Information technology – Security techniques - Information security management systems – Requirements, British Standard Institution
- [3] BSI (2005). BS ISO/IEC 17799:2005 Information technology – Security techniques – Code of practice for information security management, British Standard Institution
- [4] ISO 31000:2009 Risk management -- Principles and guidelines, ISO, 2009
- [5] BSI (Bundesamt für Sicherheit in der Informationstechnik), IT Baseline Protection Manual, 2004
- [6] THOMSON - Knowledgenet Certified Information Systems Security Professionals Cissp Student Guide v1.0 -.2006